

Heliga Trefaldighets dag

Pastor Johannes Rydh

Predikan i Stockholm, 4 juni 2023

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre, du evige, treenige Gud, vi tackar dig för att du uppenbarat för oss ditt heliga ord, som undervisar oss både om lagens skärpa och om syndernas förlåtelse genom Jesus Kristus. Låt din helige Ande komma med ordet till oss och in i våra hjärtan, så att vi tar emot den frälsning du berett åt oss och blir evigt saliga. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Predikotext: Matt. 28:18-20 (3:e årg.)

Jesus trädde fram och talade till lärjungarna och sade: "Jag har fått all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er. Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut."

Denna söndag är inte tillägnad någon särskild händelse i frälsningshistorien, utan en av kyrkans viktigaste dogmer: att det bara finns en enda Gud, men likväl att det i gudomen finns tre skilda personer.

Ett viktigt grundställe för detta har vi i vår text, där Jesus säger: "*Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn.*" Går man till grundtexten så står där *namn* i singular. Fadern, Sonen och den helige Ande äger, betecknas och åkallas med ett och samma namn. Det är det heliga Gudsnamnet, som i Gamla Testamentet skrevs JHVH. Alla tre personerna är fullt ut Gud av evighet. På många ställen i Skriften kallas både Sonen och den helige Ande uttryckligen för Gud, och tillskrivs samma gudomliga egenskaper som Fadern. De tre är ett i samma gudomliga väsen.

Bibeln är tydlig och klar med att det bara finns en Gud, inte tre. Israels trosbekännelse, som också Jesus citerade, lyder: *Hör, Israel! Herren, vår Gud, Herren är en.* (5 Mos. 6:4) Samtidigt är Fadern, Sonen och den helige Ande inte tre olika aspekter av den ende Guden eller olika ansiktsmasker som han omväxlande skulle använda sig av, utan tre självständiga personer. Detta visas särskilt tydligt vid Jesu dop, då de tre personerna framträdde samtidigt.

Detta går inte ihop för förnuftet. Naturen visar för oss att det finns en Gud, men inte att Gud är tre personer i en enhet. Det är kunskap som vi endast kan få från Skriften. Där har Gud uppenbarat treenigheten, dock utan att förklara dess mysterium på ett sätt som vi kan förstå. Men vi kan tryggt lita på att allt det som är nödvändigt för saligheten har Gud gett oss i klara och tydliga ord. Därför ska vi inte grubbla över det som ännu är fördolt och som övergår vårt bristfälliga förstånd.

Men otron vill mästra Guds Ord, och omforma läran till något som går att begripa med endast den naturliga gudskunskapen. Läran om treenigheten har därför varit omtvistad och utsatt för stora angrepp under hela kyrkohistorien.

Det var på trehundralet som den på allvar blev en stor stridsfråga. Då hade prästen Arius spridit läran att Kristus inte var Gud av evighet, inte samma eviga väsen som Fadern. I en annan tidig villolära tillskrivs Sonen och Anden gudomlig kraft, utan att fullt ut erkännas som Gud. De tidiga kyrkomötena bekämpade dessa och andra förnekelse av treenigheten, men det tog många hundra år innan den ortodoxa läran segrade.

Men motståndet dyker ständigt upp på nytt. Vi ser förnekelsen av treenigheten i sekter som Jehovas vittnen och mormonismen, och i vissa delar av pingströrelsen. Även inom de stora folkkyrkorna som officiellt har treenighetsläran är det vanligt att präster och teologer tvivlar på att Kristus och den helige Ande är sann Gud. Ett tydligt exempel på det är Bibel 2000, där den helige Ande nedgraderas till en "gudsvind". Det är också populärt att framställa treenigheten som ett påhitt av de tidiga kyrkofäderna, något som växt fram under kyrkans historia. Men detta är oriktigt. Läran har inte något annat ursprung än den heliga Skrifts egna beskrivning av Guds väsen.

Den beskylls också ibland för att vara en teologisk spetsfundighet, ett bråkande över oviktiga smådetaljer med obegriplig gammalkyrklig terminologi. Men det är en alldeles central lära på vilken alla kyrkans dogmer vilar. I den Athanasianska trosbekännelsen, som vi idag ska läsa efter högmässan, uttrycks detta så:

Var och en, som vill bli salig, måste först

och främst ha den allmänna kristna tron. Men den, som inte bevarar den ren och oförfalskad, går med säkerhet evigt förlo-rad. Den rätta kristna tron innebär, att vi dyrkar en enda Gud i tre personer och tre personer i en enda Gud. Vi blandar varken samman personerna eller förstör Guds vä-sens enhet.

Under den unitariska villfarelsen blir Kristus ba-ra en god förebild och exempel, en människa som adopterats av Fadern och genom vilken Guds kär-lek uppenbaras. Men utan den ställföreträdande till-fyllestgörelsen, där den *människoblivne Guden* i vårt ställe uppfyllt lagen och lidit straffet för våra synder, blir ingen frälst. På dödsbädden är det inte det goda exemplet Jesus som skänker tröst, utan den korsfäste Frälsaren, Guds Son som är mäktig att utplåna hela världens synder.

Jesus säger: *"Jag har fått all makt i himlen och på jorden."* Det är den frälsande makt som besegrade synden, döden och djävulen. Men varför säger Jesus att han har fått den? Såsom Gud är ju Sonen allsmäk-tig av evighet. Alla tre personerna i Gudomen har li-ka stor del av alla de gudomliga egenskaperna, före all tid. Men Sonen blev också *människa* här i tiden. När han avlades av den helige Ande och föddes av jungfru Maria antog Jesus en mänsklig natur, och ge-nom de två natureernas enhet har också denna mänsk-liga natur fått ta del av den gudomliga allsmakten.

Som människa lät sig Kristus bli förnedrad, så att han för det mesta inte använde sig av denna makt. Han lät sig bli förödmjukad och hånad, misshandlad och korsfäst. Men i uppståndelsen har hans gudom-lighet blivit uppenbar. Nu har han tagit sin plats på Faderns högra sida, och därifrån använder han sin allsmakt *"i himlen och på jorden"*. När en präst så på hans befallning ger avlösningen, döper ett barn eller räcker fram det invigda brödet och vinet i alta-rets sakrament, så är det *Jesus själv* som från himlen uttalar förlåtelsens ord. Med sin gudomliga makt för-klarar han där och då synden tillintetgjord och syn-daren rättfärdig. Det som är förlåtet på jorden blir också förlåtet i himlen.

Att Jesus har all makt är detsamma som att han är Gud själv. Han fortsätter: *"Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar!"* Eftersom han är Gud och har makt att göra den värste syndaren till rättfärdig har nu kyrkan fått uppdraget att sprida detta glada budskap till hela världen. Till detta utser Gud genom kyrkan sina tjänare i ämbetet, till ordets predikan och sakramentens förvaltande. Men uppdraget i sig ägs av hela kyrkan gemensamt, och en lekman kan träda

in i nödfall, t ex för att döpa ett sjukt spädbarn när prästen inte är tillgänglig.

Just dopet lyfts fram av Jesus som särskilt vik-tigt och nödvändigt för saligheten. Vägen till Gud går genom dopet i hans treeniga namn. Därför sä-ger han: *"Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn."* Genom dopet blir en syndare upptagen in i Guds rike, och får ta del av hans nåd. Avgörande för ett rätt dop är just att det sker i Fa-derns, Sonens och den helige Andes namn, inte för att det är en trollformel vars blotta ord orsakar nå-got, utan för att detta är den enda sanne Guden, som genom sitt löfte och sin befallning instiftat dopet till vår frälsning. Genom dopet verkar den helige Ande till omvändelse och ett nytt kristet liv. Där tron på dopets nåd finns frälser han oss *"genom ett bad till ny födelse och förnyelse"* (Tit. 3:5).

En falsk kyrka som inte erkänner Sonen eller An-den såsom Gud känner heller inte Fadern, och är inte en kristen kyrka i egentlig mening. Där treenigheten förnekas finns inte något giltigt dop, även om man skulle begagna sig av orden "Fadern", "Sonen" och "den helige Ande". Det är heller inte dopförrättarens personliga tro eller otro som är avgörande, utan vad som lärs i samfundet. Den som har genomgått en dopceremoni i ett sådant falskt samfund men sedan blivit omvänd måste då döpas i en kristen kyrka. Det är då inte något omdop, eftersom det första inte var giltigt.

Till dopet hör undervisning i hela Bibelns lära. Je-sus säger: *"Lär dem att hålla allt vad jag har be-fallt er."* Den som har blivit döpt ska också under hela sitt liv fostras i den kristna läran, så att tron får näring och omvårdnad och växer till och ger riklig frukt. Det är därför föräldrarnas särskilda uppgift att se till att undervisa sina barn och ge dem goda vanor såsom daglig bön, bibelläsning och så vidare. I folk-kyrkorna har det dock blivit vanligt att se på dopet som endast en fin familjeceremoni, som man fördrö-jer i månader för att passa släktingarnas kalendrar. Den rätttroga kyrkan måste då hålla fast vid denna Jesu befallning att den som blir döpt också ska bli undervisad. Om föräldrarna inte själva är medlem-mar i kyrkan och ändå vill låta döpa sitt barn måste det då finnas en kristen fadder som i deras ställe kan ansvara för att barnets undervisning.

Till sist säger Jesus: *"Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut."* Det var till apostlarna han gav missions- och dopbefallningen, men dessa ord bekräftar också att det inte bara gällde dem person-ligen, utan var riktade till hela kyrkan. I deras efter-följd ska kyrkans utsedda biskopar och präster sprida

evangelium till hela världen och genom dopet upptaga syndare i Guds rike.

Det är en stor och ansvarsfull uppgift. Det kan ibland kännas hopplöst i en tid av allt större sekularisering och förakt mot kristendomen. Här skänker nu Jesus den största tröst, när han lovar att vara med oss varje steg på vägen. Denna mission och predikotverksamhet baseras alltså inte på förkunnarnas väl-talighet eller pedagogik. Varken rationella argument eller känslomässigt tal övertygar någon om evangeliets sanning, utan endast genom Guds makt. Vi ska därför motstå lockelsen att anpassa budskapet efter vad som är populärt, för att samla stora skaror. När vi håller fast vid "allt vad Jesus har befallt oss" är han själv med oss i alla dagar intill tidens slut. För den treenige Guden, som har all makt i himlen och på jorden, är ingenting omöjligt. Han som skapade himlen och jorden ur ingenting, och som försonade hela världens synder, han kan också omvända den mest hårdhärtade. Jesus säger: "*Alla som Fadern ger mig kommer till mig, och den som kommer till mig skall jag aldrig någonsin kasta ut.*" (Joh. 6:37)

Amen.

Bön: Du, himmelens och jordens skapare, fördold för vårt öga, outgrundlig i ditt majestät. Vi tackar dig att du har tagit dig an oss syndare och givit oss ditt ord och dina sakrament, för att vi skulle födas på nytt genom vatten och Ande. Vi ber dig: Uppenbara dig för oss genom ditt ord. Låt din Ande genom ordet få skapa tro i våra hjärtan, så att vi tar emot din Son som vår Frälsare och får öppnade ögon till att se dina underbara gärningar. Låt evangeliets budskap gå ut i hela världen att samla och ena jordens splittrade folk i en helig, allmänlig kyrka, dig, Fader, Son och Ande, till ära, lov och pris i evighet. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Psalmer: 23, 292, 28, 162, 196, 202, 188, 12